

Български Родителски Централен Комитет

Сдружение

ЕИК 206075296

гр. София, ул. Граф Игнатиев № 5, етаж 2, офис 208

brck@brck.bg

НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Вх. № КТСН-08-18
дата 21.07.2020 г.

Становище

от сдружение

Български Родителски Централен Комитет

относно

Общ законопроект за изменение и допълнение на Закона за социалните услуги

изготвен на основание чл. 81, ал. 2 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание, въз основа на приетите на първо гласуване на 17 юли 2020 г. законопроект за изменение и допълнение на Закона за социалните услуги, № 054-01-55, внесен от Искрен Веселинов и група народни представители на 23 юни 2020 г. и законопроект за изменение и допълнение на Закона за социалните услуги, № 054-01-71, внесен от Светлана Ангелова и група народни представители на 14 юли 2020 г.

Уважаеми дами и господа народни представители,

Законът за социалните услуги представлява доказано неуспешен и напълно компрометиран в очите на българското общество опит за налагане на нов тип политики в социалната сфера – неаргументирани, необмислени и многократно критикувани от българските граждани като опит за механично привнасяне на чужди модели, отдавна признати за анти-хуманни и неприемливи от Европейския съд по правата на човека и представляващи предмет на остра критика в страните, от които произхождат.

Доказателство за пълната несъстоятелност на този законодателен опит представляват следните факти и обстоятелства:

- Законът за социалните услуги не успя да влезе в сила цели петнадесет месеца след своето създаване поради изключително

силното обществено недоволство и напрежение, изразено чрез множество многохилядни протести в рамките на изминалата 2019-та и настоящата 2020-та година.

- Още преди влизането си в сила Законът за социалните услуги стана обект на дело за противоконституционност, открито по искане на 54 народни представители.
- Поради очевидните и непреодолими недостатъци на този спорен и неприемлив закон, още преди влизането му в сила българските народни представители обсъдиха и гласуваха неговото бъдещо отпадане чрез замяната му с нов нормативен акт от по-висок ранг, който следва да кодифицира цялостната държавна политика в социалната сфера.
- На дата 14.07.2020 г. – само две седмици след влизането на закона в сила – Конституционният съд обяви част от неговите текстове за противоконституционни.
- Независимо от горното и независимо от факта, че законът току-що е започнал да действа, до момента вече са налице две предложения за изменения и допълнения, направени независимо едно от друго и впоследствие обединени в настоящия законопроект.

С оглед на всичко гореизложено изказваме своята твърда и категорична позиция, която е една и съща и остава непроменена от самото начало на съществуването на този закон. Тя гласи следното: **единственото оправдано и обосновано решение на българските депутати винаги е било и понастоящем остава пълната отмяна на Закона за социалните услуги.**

Както бе споменато по-горе, в настоящия законопроект са обединени два предходни законопроекта за изменение и допълнение на Закона за социалните услуги, които изразяват две различни принципни концепции:

1. Внесени от група народни представители на 14 юли 2020 г. предложения за удължаване на сроковете за приемане на регламентираните в закона подзаконови нормативни актове, които – като поредно доказателство за неуредиците, съпътстващи въвеждането на този неприемлив политически модел – не успяха да бъдат изготвени повече от година след приемането и обнародването на закона.
2. Внесени от група народни представители на 23 юни 2020 г. предложения за изменения по същество, които поправят част от несъвършенствата на закона в следните аспекти:
  - регламентиране на социалните услуги като дейност, която не е търговска по смисъла на Търговския закон;
  - участие на родителите като страна в съдебните процедури, касаещи децата им;

- необходимост от съгласие на родителите за събирането и съхраняването на лични данни и информацията относно техните деца;
- въвеждане на възможност за обжалване на административни актове на директора на Дирекция „Социално подпомагане“ от родителите в рамките на съдебни производства с ускорена процедура;
- забрана за разглеждане на анонимни сигнали;
- намаляване ролята на частните доставчици на социални услуги в процедури по отнемането на деца от техните родители.

Независимо от горното, което може да бъде окачествено като първа позитивна стъпка в правилна посока – длъжни сме да припомним, че **непреодолимите несъвършенства и недостатъци на този закон са много по-обширни и всеобхватни**, като се изразяват в следното:

1. Законово регламентиране на недостатъчно обосновано отнемане на деца от техните родители, умело прикрито зад останалите аспекти на визираната социална тематика.
2. Подмяна на държавната социална политика с дейност на частноправни субекти.
3. Държавна принуда в полза на частни субекти.
4. Намеса на чуждестранни икономически и стратегически интереси в области от първостепенно значение за националната сигурност и суверенитета на Република България.

С оглед на всичко, изложено дотук, изказваме следното принципно становище:

1. **По отношение на предложенията за промени, касаещи изместване във времето и удължаване на административни срокове:**

Необходимостта от тези изменения още веднъж илюстрира законодателното безсилие на създателите на този нормативен акт, които за петнадесет месеца – изминали между приемането на закона и влизането му в сила – не смогнаха да изготвят елементите на подзаконовата нормативна база. Това безсилие е ясно видно и в самото съдържание на закона, изпълнен с неприемливи от гледна точка на всякаква човешка логика, необосновани и твърде често – откровено абсурдни постановки.

2. По отношение на предложенията за промени, въвеждащи изменения по същество и поправящи част от недостатъците на закона:

Приветстваме осъществяването на тази първа стъпка в правилната посока, но същевременно категорично заявяваме становището си, че тя не е достатъчна. Пътят на измененията трудно би могъл да доведе до приемлив резултат, доколкото самата философия на закона е поставена върху грешна основа.

Изказваме и своето безпокойство относно някои конкретни детайли в текста на предложени нов член 27а от Закона за закрила на детето, чиято ал. 1 се предвижда да бъде със следното съдържание:

Чл. 27а. (1) Заповедта на директора на Дирекция „Социално подпомагане“ по чл. 27, ал. 1, включително и в случаите на спешно настаняване извън семейството подлежи на предварително изпълнение по силата на закона, но може да се обжалва от родителите на детето в 7-дневен срок от съобщаването.

Трябва да се има предвид следното:

- **Необходимостта от предварително изпълнение трябва да бъде налице само когато има доказана пряка заплаха за живота и здравето.** Нито в текста на предвидения нов член 27а, нито в съществуващия понастоящем чл. 27 не е направено такова уточнение. Сегашният чл. 27, ал. 1 на ЗЗДет гласи следното: *„Настаняването на дете в семейство на роднини или близки, в приемно семейство и в социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа се извършва със заповед на директора на дирекция "Социално подпомагане" по настоящия адрес на детето.”* В съчетание с предложени нов текст на чл. 27а, който добавя: *„...подлежи на предварително изпълнение по силата на закона”* – налице е възможност за злоупотреби от страна на недобросъвестни чиновници, които биха могли да прилагат предварително изпълнение при всякакви случаи – дори и когато не е налице нужда от спешност, нито има заплаха за нечие здраве или живот.
- **Предвиденият 7-дневен срок, в който родителите биха могли да обжалват заповедта на директора на Дирекция „Социално подпомагане“, е твърде кратък.** Нещо повече – предвидено е този

срок да започне да тече „от съобщаването”, но никъде не е регламентирано задължението на директора на Дирекция „Социално подпомагане“ да осъществи действието „съобщаване”. Това може да доведе до следните потенциални проблеми и възможни злоупотреби от страна на длъжностни лица:

- фактът, че е налице заповед на директора на Дирекция „Социално подпомагане“, може да не бъде съобщен по официален път на родителите. При това положение предвидената процедура за обжалване не би могла да бъде стартирана.
- практиката показва, че чиновнически произвол, както и злоупотреби с отнемането на деца твърде често се извършват в малки населени места, като жертвите обикновено са слабо образовани хора без юридическа грамотност и без финансови средства за осигуряване на адекватна правна защита. Това води до факта, че родителите се нуждаят от значително повече време за реакция – поради което считаме, че **предвиденият 7-дневен срок е крайно недостатъчен** и категорично настояваме за неговата замяна със значително по-дълъг такъв.

Във връзка с всичко гореизложено – призоваваме българските народни представители в хода на бъдещата си работа да осъществят следните стъпки, които единствено биха могли да доведат до трайно разрешение на проблемите в сферата на социалното законодателство:

1. Спиране действието на Закона за социалните услуги до влизането в сила на бъдещия Кодекс за социална закрила;
2. Подробен анализ на несъвършенствата на Закона за социалните услуги, последван от пълната му отмяна.

гр. София,
20.07.2020 г.

Сдружение
„Български Родителски Централен Комитет”